

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ
ሪፐብሊክ

የሰብአዊ መብት ኮሚሽን ለማድቋም
የወጣ አዋጅ

አዋጅ ቁጥር 210/1992

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETA

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC
OF ETHIOPIA

የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት
ጠባቂነት የወጣ

አዋጅ ቁጥር ፪፻፲/፲፱፻፺፪

የኢትዮጵያ የሰብአዊ መብት ኮሚሽንን ለማቋቋም

የወጣ አዋጅ

ከኢትዮጵያ ብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች መሠረታዊ ዓላማዎች አንዱ የሆነውን በሕግ የበላይነት ላይ የተመሰረተ አንድ የፖለቲካ ማኅበረሰብ በጋራ የመገንባት ዓላማ ከግብ የሚደርሰው የግለሰብ፣ የብሔር/ብሔረሰብ እና የሕዝብ መሠረታዊ መብቶችና ነፃነቶች መከበራቸው ሲረጋገጥ በመሆኑ፤

የኢትዮጵያ ሕዝብ ለዴሞክራሲያዊ ሥርዓት መስፈን እንዲሁም ለኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ዕድገቱ መደራጀት ባካሄደው ረጅም ትግል በከፈለው መስዋዕትነት፤ ሰብአዊ መብቶች ለማናቸውም ዓይነት የተፅዕኖ መዳፍ ሳይጋለጡ በእውን የሚከበሩበትን ሁኔታ ማመቻቸት በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት የሕዝቦች መብቶችና ነፃነቶች የተከበሩ መሆናቸው በመረጋገጡና በማንኛውም ደረጃ የሚገኙ የፌዴራልና የክልል መንግሥታት አካላትና ባለሥልጣናቸቸው እነዚህን የማክበርና የማስከበር ኃላፊነትና ግዴታም እንዳለባቸው በመደንገጉ፤

መብቶቹንና ነፃነቶቹን በማስከበሩ ረገድ የላቀ ድርሻ ይኖራቸዋል ከሚባሉት አካላት አንዱ የሆነውን የሰብአዊ መብት ኮሚሽንን ማቋቋምና ሥልጣኑንና ተግባሩንም ከሕገ መንግሥቱ ድንጋጌዎች ጋር በሚስማማ መልክ በሕግ መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ ፶፭ (፩) እና (፲፬) መሠረት የሚከተለው ታውጧል።

ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

፩. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢትዮጵያ የሰብአዊ መብት ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር ፪፻፲/፲፱፻፺፪” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

፪. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ ፤

፩. “ተሿሚ” ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት በም/ቤቱ የሚሾም የሰብአዊ መብት ዋና ኮሚሽነር፣ ምክትል ዋና ኮሚሽነር፣ የሕጻናትና የሴቶችን ጉዳይ የሚከታተል ኮሚሽነር ወይም በቅርንጫፍ ጽ/ቤት ደረጃ የሚገኙ ኮሚሽነሮች ማለት ነው።

፪. “ሠራተኛ” ማለት ከተሿሚዎቹ ውጭ ያሉ የኮሚሽኑ መምሪያ ኃላፊዎችን፣ ባለሙያዎችንና ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞችን ያካትታል።

፫. “ቤተዘመድ” ማለት በኢትዮጵያ ፍትሐብሔር ሕግ መሠረት የሥጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ሰው ነው።

፬. “ምክር ቤት” ማለት የኢ.ፌ.ዴ.ሪ. የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ነው።

፭. “ሰብአዊ መብት” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት እና ኢትዮጵያ በተቀበለቻቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ዕውቅና የተሰጣቸውን መሠረታዊ መብቶችንና ነፃነቶችን ያጠቃልላል።

፮. “ሰው” ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

፯. “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ ፵፯ (፩) ላይ የተመለከቱት ማለት ሲሆን ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ሲባል የአዲስ አበባ ከተማ መስተዳድርንና የድሬዳዋ አስተዳደርንም ይጨምራል፤

፰. “መንግሥት” ማለት የፌዴራል ወይም የክልል መንግሥት ነው፤

፱. “ሦስተኛ ወገን” ማለት አንድን ግለሰብ ወይም ቡድን የሚወክል የሕዝብ ተመራጭ ወይም ማህበር ወይም መንግሥታዊ ያልሆነ ድርጅት ማለት ነው፤

፲. “መርማሪ” ማለት የምርመራ ሥራ እንዲያካሂድ በዋና ኮሚሽነሩ የተመደበ ሠራተኛ ነው።

፫. መቋቋም

፩. የኢትዮጵያ የሰብአዊ መብት ኮሚሽን (ከዚህ በኋላ “ኮሚሽኑ” እየተባለ የሚጠራ) የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

፪. ኮሚሽኑ ተጠሪነቱ ለም/ቤቱ ነው።

፬. የተፈጻሚነቱ ወሰን

፩. ይህ አዋጅ በማንኛውም ክልል ውስጥ በሚፈጸሙ የሰብአዊ መብቶች መጣስ ጉዳዮችም ላይ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

፪. በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ያታ የተደነገገው የሴትንም ያታ ይጨምራል።

፭. ዓላማ

የኮሚሽኑ ዓላማ ሕዝቡ ስለሰብአዊ መብቶች ግንዛቤ እንዲኖረው ማስተማር፣ መብቶቹ እንዳይጣሱ መጠበቅ፣ መብቶቹ ሳይሸራረፉ ሥራ ላይ እንዲውሉ እና ተጥሰው ሲገኙ አስፈላጊው እርምጃ እንዲወሰድ ማድረግ ይሆናል።

፮. ሥልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ የሚከተለው ሥልጣንና ተግባር ይኖረዋል፤

- ፩. በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት ውስጥ የተደነገጉት ሰብአዊ መብቶች በማጎኛውም ዜጋ፣ በመንግሥት አካላት፣ በፖለቲካ ድርጅቶች፣ በሌሎች ማክራት እንዲሁም በባለሥልጣኖቻቸው መከበራቸውን ማረጋገጥ፤
- ፪. በመንግሥት የሚወጡ ሕጎች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎች፣ እንዲሁም ትእዛዞች በሕገ መንግሥቱ ከተረጋገጡ የዜጎች ሰብአዊ መብቶች ጋር የማይቃረኑ መሆናቸውን ማረጋገጥ፤
- ፫. ኅብረተሰቡ ስለሰብአዊ መብት በቂ ዕውቀት ኖሮት መብቱን የማክበርና የማስከበር ባህል እንዲያዳብር መገናኛ ብዙኃንና የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ማስተማር፤
- ፬. የሰብአዊ መብት መጣስ ቅሬታዎች ሲቀርቡለት ወይም በራሱ አነሳሽነት ምርመራ ማካሄድ፤
- ፭. ነባር ሕጎች እንዲሻሻሉና አዳዲስ ሕጎች እንዲወጡ ወይም ፖሊሲዎች እንዲቀየሱ ማሰባሰብ፤
- ፮. በሰብአዊ መብት ጉዳዮች ላይ የምክር አገልግሎት መስጠት፤
- ፯. ለዓለም አቀፍ አካላት በሚቀርቡ የሰብአዊ መብት ሪፖርቶች ላይ አስተያየት መስጠት፤

፳. ኢትዮጵያ የተቀበለችውን ዓለም አቀፍ የሰብአዊ መብት ሠነዶችን በሀገር ውስጥ ቋንቋዎች መተርጎምና ማሰራጨት፤

፱. በዓለም አቀፍ የሰብአዊ መብት ስብሰባዎች፣ ኮንፈረንሶች ወይም ሲምፖዥየሞች ላይ መሳተፍ፤

፲. የንብረት ባለቤት መሆን፣ ውል መዋዋል፣ በስሙ መክሰስና መከሰስ፤

፲፩. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባሮችን ማከናወን፤

፯. የሥልጣን ገደብ

ኮሚሽኑ በም/ቤቱ ወይም በፌዴሬሽን ም/ቤት ወይም በክልል ም/ቤቶች ወይም በማንኛውም ፍ/ቤት በየትኛውም ደረጃ በመታየት ላይ ካሉ ጉዳዮች በስተቀር የሰብአዊ መብት መጣስን አስመልክቶ በማንኛውም ሰው ላይ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን ሁሉ ተቀብሎ የመመርመር ሙሉ ሥልጣን ይኖረዋል።

፰. የኮሚሽኑ አቋም
ኮሚሽኑ፤

- ፩. የኮሚሽነሮች ጉባዔ፤
- ፪. ሀ) አንድ ዋና ኮሚሽነር፤
 - ለ) አንድ ም/ዋና ኮሚሽነር፤
 - ሐ) የሕጻናትና የሴቶች ጉዳዮችን የሚመራ ኮሚሽነር፤
- መ) ሌሎች ኮሚሽነሮች፤ እና
- ሠ) አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሠራተኞች ይኖሩታል።

፱. ዋና መሥሪያ ቤት

የኮሚሽኑ ዋና መሥሪያ ቤት አዲስ አበባ ሆኖ ምክር ቤቱ በሚወስነው በማናቸውም ሥፍራ ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

፲. አሻሻያ

፩. ዋና ኮሚሽነር፣ ምክትል ዋና ኮሚሽነርና ሌሎች ኮሚሽነሮች በም/ቤቱ ይሾማሉ።

፪. የዋና ኮሚሽነር፣ የምክትል ኮሚሽነርና የኮሚሽነሮች አሻሻያም የሚከተለው የአመራረጥ ሥርዓት ይኖረዋል።

ሀ) ተሻሚዎች በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፩ መሠረት በሚቋቋመው ዕጩ አቅራቢ ኮሚቴ ይመለመላሉ፤

ለ) ዕጩዎቹም በኮሚቴው ሁለት ሦስተኛ ድምጽ የተደገፉ መሆን አለባቸው፤

ሐ) ዕጩዎቹ በምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ ለምክር ቤቱ ቀርበው ድምጽ የሚሰጥባቸው ይሆናል፤

መ) የቀረቡት ዕጩዎች በምክር ቤቱ ሁለት ሦስተኛ ድምጽ ሲደገፉ ይሾማሉ።

፲፩. የዕጩ አቅራቢ ኮሚቴ ጥንቅር

የዕጩ አቅራቢ ኮሚቴ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፤

፩. የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ ሰብሳቢ ፤

፪. የፌዴሬሽን ምክር ቤት አፈ-ጉባኤ አባል ፤

፫. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል የሚመረጡ ሰባት አባላት " ፤

፬. በም/ቤቱ መቀመጫ ካላቸው ተቃዋሚ ፓርቲዎች መካከል በጋራ ስምምነት የሚመረጡ ሁለት የም/ቤቱ አባላት " ፤

- ፭. የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት አባል፤
- ፮. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ተወካይ " ፤
- ፯. የኢትዮጵያ እስልምና ጉዳዮች ጠቅላይ ጉባኤ ተወካይ " ፤
- ፰. የኢትዮጵያ ወንጌላዊት መካነ ኢየሱስ ተወካይ " ፤
- ፱. የኢትዮጵያ ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ተወካይ " ፤

፲፪. ለሹመት የሚያበቁ መመዘኛዎች

ከዚህ በታች የተመለከቱትን መመዘኛዎች የሚያሟላ ሰው ሊሾም ይችላል፡፡

- ፩. ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት ተገዥ የሆነ፤
- ፪. ለሰብአዊ መብቶች መከበር ተቆርቋሪ የሆነ፤
- ፫. በሕግ ወይም አግባብ ባለው ሌላ ሙያ የሰለጠነ ወይም በልምድ ሰፊ ዕውቀት ያካበተ፤
- ፬. በታታሪነቱ፣ በታማኝነቱ እና በሥነ ምግባር መልካም ስም ያተረፈ፤
- ፭. ከደንብ መተላለፍ ውጭ ባለ በሌላ የወንጀል ጥፋት ተከሶ ያልተፈረደበት፤
- ፮. ዜግነቱ ኢትዮጵያዊ የሆነ፤
- ፯. ሥራውን ለመሥራት የሚያስችል የተሟላ ጤንነት ያለው እና

ጿ. ዕድሜው ከ፴፭ ዓመት በላይ የሆነ።

፲፫. ተጠሪነት

፩. የዋና ኮሚሽነር ተጠሪነት ለምክር ቤቱ ይሆናል።

፪. ምክትል ዋና ኮሚሽነርና ሌሎች ኮሚሽነሮች ተጠሪነታቸው ለዋና ኮሚሽነሩ ይሆናል።

፲፬. የሥራ ዘመን

፩. የማንኛውም ተሿሚ የሥራ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተገለጸው የሥራ ዘመን ካበቃ በኋላ ተሿሚው እንደገና ሊሾም ይችላል።

፫. በአንቀጽ ፲፭ መሠረት ሹመቱ ቀሪ የተደረገበት ወይም ከኃላፊነት የተነሳ ሰው እንደገና ካልተሾመ በስተቀር ለስድስት ወር ያህል በሕግ አውጪ፣ በሕግ አስፈጻሚና በዳኝነት አካላት ውስጥ የኃላፊነት ቦታ አይሰጠውም።

፲፭. ተሿሚው ከኃላፊነት የሚነሳበት ምክንያት

፩. አንድ ተሿሚ በሚከተሉት ሁኔታዎች ከኃላፊነት እንዲነሳ ሊደረግ ወይም ሹመቱ ቀሪ ሊሆን ይችላል፤

ሀ) ሥራውን በገዛ ፈቃዱ ለመልቀቅ ሲፈልግና የሦስት ወር ማስጠንቀቂያ አስቀድሞ በጽሁፍ ሲሰጥ፤

ለ) በሕመም ምክንያት ሥራውን በሚገባ ለማከናወን የማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ፤

ሐ) የሰብአዊ መብት መጣስ ተግባር መፈፀሙ ሲረጋገጥ፤

መ) በሙስና መሥራቱ ወይም ሕግን የሚጸረር ሌላ ድርጊት መፈፀሙ ሲረጋገጥ፤

ሠ) ግልፅ የሆነ የሥራ ችሎታ ማግኘት መኖሩ ሲረጋገጥ፤

ረ) የሥራ ዘመኑ ሲያበቃ።

፪. አንድ ተሿሚ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ከኃላፊነት ከተነሳበት ወይም ሹመቱ ቀሪ ከሆነበት ጊዜ አንስቶ በስድስት ወሮች ውስጥ በሌላ ተሿሚ መተካት አለበት።

፲፮. ተሿሚው ከኃላፊነት የሚነሳበት ሥነሥርዓት

፩. አንድ ተሿሚ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፭ (፩) (ለ-ሠ) በተዘረዘሩት ምክንያቶች መሠረት ሹመቱ ቀሪ እንዲሆን የሚደረገው በአንቀጽ ፲፮ መሠረት በሚቋቋመው ልዩ አጣሪ ጉባዔ ከተመረመረ በኋላ ይሆናል።

፪. ም/ቤቱ በልዩ አጣሪ ጉባዔ በአብላጫ ድምጽ ተደግፎ የቀረበለትን የውሳኔ ሃሳብ ም/ቤቱ መርምሮ ትክክል መሆኑን ሲያምንበትና በሁለት ሦስተኛ ድምጽ ሲደገፍ ተሿሚው ከኃላፊነት እንዲነሳ ይደረጋል።

፲፯. የልዩ አጣሪ ጉባዔ ጥንቅር

ልዩ አጣሪ ጉባዔ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፤

፩. የምክር ቤቱ ም/አፈ-ጉባዔ ሰብሳቢ፤

፪. የፌዴሬሽን ምክር ቤት ም/አፈ-ጉባዔ አባል፤

፫. ከምክር ቤቱ መካከል የሚመረጡ ሦስት አባላት " ፤

፬. በም/ቤቱ መቀመጫ ካላቸው ተቃዋሚ ፓርቲዎች መካከል በጋራ ስምምነት የሚመረጥ አንድ የምክር ቤቱ አባል " ፤

፭. የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ም/ፕሬዚዳንት " ፤

፲፰. በሌላ ሥራ መሠማራት ስለመከልከሉ

፩. ተሿሚው በሥራ ዘመኑ ክፍያን በሚያስገኝ በሌላ የመንግሥትም ሆነ የግል ቅጥር ሥራ ላይ መሠማራት አይፈቀድለትም።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ቢኖርም ተሿሚው አስተዋጽኦ እንዲያደርግ የሚፈለግበት የተለየ የሙያ መስክ ከግምት ውስጥ ገብቶ በምክር ቤቱ ሊፈቀድለት ይችላል።

ምዕራፍ ሁለት

የተሿሚዎች ሥልጣንና ተግባር

፲፱. የዋና ኮሚሽነር ሥልጣንና ተግባር

፩. ዋና ኮሚሽነሩ የኮሚሽኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን በዚህ አዋጅ ለኮሚሽኑ የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር በሥራ ላይ ያውላል።

፪. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ዋና ኮሚሽነሩ፤

- ሀ) የኮሚሽነሮች ጉባዔ በሚያጸድቀው መመሪያ መሠረት ሠራተኞችን ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤
- ለ) በኮሚሽነሮች ጉባዔ የተመከረበትን ረቂቅ በጀት አዘጋጅቶ በቀጥታ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ሥራ ላይ ያውላል፤
- ሐ) በቂ ምክንያት ሲኖረው አንድን ጉዳይ ከአንድ የምርመራ ክፍል ወይም መርማሪ ወደ ሌላ ክፍል ያዛውራል፤ ወይም በማንኛውም ሥፍራ የተፈፀመ የሰብአዊ መብት መጣስ ጉዳይን ራሱ ይመረምራል።

- መ) ተደጋጋሚ የሰብአዊ መብት መጣስ ጉዳዮችን አጥንቶ ከመፍትሔ ሃሳብ ጋር ለምክር ቤቱ ያቀርባል፤
- ሠ) የፌዴራል መንግሥት የሰብአዊ መብቶችን ጥበቃ አስመልክቶ በሚያዘጋጀው ሪፖርት ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
- ረ) ሰብአዊ መብቶችን የሚመለከቱ ረቂቅ ሕጎችን አዘጋጅቶ ለም/ቤቱ ያቀርባል፤ በሌሎች አካላት በተዘጋጁትም ላይ አስተያየት ይሰጣል፤
- ሰ) የሰብአዊ መብት ጉዳዮችንና የኮሚሽኑን የሥራ አካሄድ አስመልክቶ ለምክር ቤቱ ሪፖርት ያቀርባል፤
- ሸ) ኮሚሽኑን በመወከል በስብሰባዎች ይካሄዳል፤ ከፌዴራልና ከክልል መንግሥታት አካላት እንዲሁም መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር የሥራ ግንኙነት ያደርጋል፤
- ቀ) ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች ያደራጃል፤ ያስተባብራል፤ ይከታተላል፤
- በ) በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

፫. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ለ)፣ (ረ)፣ (ሰ) እና በአንቀጽ ፴፭ (፪) ከተጠቀሱት በስተቀር፤ ያሉትን ሌሎች ጉዳዮች በሚመለከት ዋና ኮሚሽነሩ ለኮሚሽኑ የሥራ ቅልጥፍና ባስፈለገ መጠን ሥልጣንና ተግባርን በከፊል ለኮሚሽነሮች ወይም ለሌሎች ኃላፊዎች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

፳. የምክትል ዋና ኮሚሽነር ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ኮሚሽነሩ፤

፩. የኮሚሽኑን ዋና መሥሪያ ቤት ተግባሮች በማቀድ፤

በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ዋና ኮሚሽነሩን ይረዳል፤

፪. ዋና ኮሚሽነሩ በማይኖርበት ጊዜ ለዋና ኮሚሽነሩ የተሰጡትን ሥራዎች ያከናውናል፤

፫. በዋና ኮሚሽነሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

፳፩. የቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች ኮሚሽነሮች ሥልጣንና ተግባር

ኮሚሽነሩ የቅርንጫፍ ጽ/ቤት የበላይ ኃላፊ በመሆን በዚህ አዋጅ በአንቀጽ ፮ ንዑስ አንቀጽ (፯) እና (፱) ሥር ከተጠቀሰው በስተቀር በተቋቋመበት ሥፍራ ውስጥ ለኮሚሽኑ የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር በሥራ ላይ ከማዋል በተጨማሪ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል፤

፩. በቂ ምክንያት ሲኖረው አንድን ጉዳይ ከአንድ የምርመራ ክፍል ወይም ከአንድ መርማሪ ወደ ሌላ የማዛወር ወይም እራሱ ምርመራ የማከናወን፤

፪. የሰብአዊ መብት ጉዳዮችን በተመለከተ ለዋናው ኮሚሽነሩ ዝርዝር ሪፖርት የማቅረብ፤

፫. በኮሚሽኑ በሚወጣው መመሪያ መሠረት ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቱን የመምራት፣ የማደራጀት፣ ባለሙያዎችንና ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞችን የማስተዳደር፤

፬. ለቅርንጫፍ ጽ/ቤቱ በተፈቀደው በጀት መሠረት ክፍያዎችን የመፈጸም፤

፭. ቅርንጫፍ ጽሕፈት ቤቱን በመወከል ከክልል መንግሥት አካላትና በክልሉ ውስጥ ከሚሠሩ መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር የሥራ ግንኙነት የማድረግ፤

፮. በዋና ኮሚሽነሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች የማከናወን፤

ምዕራፍ ሦስት

የኮሚሽኑ የአሠራር ደንቦች

ጳ፪. አቤቱታ የማቅረብ መብት

- ፩. አቤቱታ የሚቀርበው መብቴ ተጥሶብኛል በሚል ሰው ወይም በሚስት፣ ወይም በባል፣ ወይም በቤተዘመድ ወይም በወኪል ወይም በሦስተኛ ወገን ሊሆን ይችላል።
- ፪. እንደተፈፀመው የሰብአዊ መብት መጣስ ጉዳይ ክብደት ኮሚሽኑ የአመልካቹ ማንነት ሳይገለጽ የሚቀርቡለትን አቤቱታዎች ሊቀበል ይችላል።
- ፫. በአንቀጽ ፮ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ መሠረት አቤቱታ የማቅረብ መብት በጉዳዩ የወንጀል ወይም የፍትሐብሔር ክስ መመስረትን አይከለክልም።
- ፬. ኮሚሽኑ አቤቱታዎችን ተቀብሎ የሚመረምረው ያለምንም ክፍያ ነው።

ጳ፫. ስለአቤቱታ አቀራረብ

- ፩. አቤቱታ በቃል ወይም በጽሑፍ ወይም በማንኛውም ሌላ መንገድ ለኮሚሽኑ ሊቀርብ ይችላል።
- ፪. አቤቱታዎች በተቻለ መጠን ከደጋፊ ማስረጃዎች ጋር መቅረብ ይኖርባቸዋል።
- ፫. አቤቱታ እንደሁኔታው በአማርኛ ወይም በክልል የሥራ ቋንቋ ሊቀርብ ይችላል።

ጳ፬. ስለምርመራ

- ፩. ኮሚሽኑ የቀረቡለትን አቤቱታዎች መሠረት በማድረግ ምርመራ ሊያካሂድ ይችላል።

፪. ኮሚሽኑ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በራሱ አነሳሽነት ምርመራ የማካሄድ ሥልጣን አለው።

፳፭. ማስረጃዎች እንዲቀርቡ ስለማድረግ

ኮሚሽኑ አስፈላጊ ማጣሪያዎች ለማካሄድ በቂ በሆነ ጊዜ ውስጥ፤

፩. ተመርማሪዎች ለጥያቄ እንዲቀርቡ ወይም መልስ እንዲሰጡ፤

፪. ምስክሮች ቀርበው ቃላቸውን እንዲሰጡ፤

፫. ለጉዳዩ ጠቃሚ የሆነ ማስረጃ የያዘ ማንኛውም ሰው እንዲያቀርብ ለማድረግ ይችላል።

፳፮. መፍትሔ ስለመስጠት

፩. ኮሚሽኑ የቀረበለትን አቤቱታ በስምምነት ለመጨረስ የተቻለውን ጥረት ያደርጋል።

፪. የምርመራውን ውጤት ከአስተያየቱ ለሚመለከተው አካል የበላይ ኃላፊ እና ለአቤቱታ አቅራቢ በጽሑፍ ያሳውቃል።

፫. ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚሰጠው የመፍትሔ ሃሳብ ለተፈፀመው በደል ምክንያት የሆነው ድርጊት ወይም አሠራር እንዲቆም፤ ለበደሉ ምክንያት የሆነው መመሪያ ተፈጻሚነቱ እንዲቀርና የተፈጸመው የፍትሕ መጓደል እንዲታረም ወይም ተገቢ የሆነ ማንኛውም ሌላ እርምጃ እንዲወሰድ በግልጽ የሚያመለክት መሆን አለበት።

፬. ለኮሚሽኑ የሚቀርቡ አቤቱታዎች በአጭር ጊዜ ውስጥ ምላሽ ማግኘት ይኖርባቸዋል።

ጳጌ. ቅሬታ የማሰማት መብት

፩. ማንኛውም አቤቱታ አቅራቢ ወይም ተመርማሪ የኮሚሽኑ የበታች ተሿሚ ወይም ኃላፊ በሰጠው የመፍትሔ ሃሳብ ላይ ቅሬታ ካለው ይኸው በጽሑፍ ከደረሰው ቀን አንስቶ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ በደረጃው ቀጥሎ ለሚገኘው ተሿሚ ወይም ኃላፊ ቅሬታ የማሰማት መብት አለው።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ቅሬታው የቀረበለት ተሿሚ ወይም ኃላፊ የተሰጠውን የመፍትሔ ሃሳብ ማሻሻል፣ ማገድ፣ መሻር ወይም ማፅናት ይችላል።

፫. በዋና ኮሚሽነሩ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

ጳ፰. ጥፋት መፈጸሙን የማስታወቅ ግዴታ

ኮሚሽኑ የምርመራ ሥራውን በሚያከናውንበት ጊዜ ወንጀል መሠራቱን ወይም የአስተዳደር ጥፋት መፈጸሙን ያመነ እንደሆነ ለሚመለከተው አካል ወይም ኃላፊ ወዲያውኑ በጽሑፍ የማስታወቅ ግዴታ አለበት።

ጳ፱. ስለሥልጣን መደራረብ

፩. በኮሚሽኑና በሕዝብ ዕንባ ጠባቂ ተቋም ሥልጣን ሥር የሚወድቁ ጉዳዮች በሚያጋጥሙበት ጊዜ በማንኛቸው እንደሚመረመሩ በሁለቱ የጋራ ምክክር ይወሰናል።

፪. አንድን ጉዳይ የትኛው አካል እንዲመረምር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት መወሰን ካልተቻለ አስቀድሞ የቀረበለት አካል ይመረምራል።

ምዕራፍ አራት

ስለኮሚሽኖች ጉባዔና ስለኮሚሽኑ ሠራተኞች
አስተዳደር

፴. የኮሚሽኖች ጉባዔ

- ፩. የኮሚሽኖች ጉባዔ /ከዚህ በኋላ “ጉባዔው” እየተባለ የሚጠራ/ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
- ፪. ጉባዔው የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፤
 - ሀ) ዋና ኮሚሽነር
 - ለ) ም/ዋና ኮሚሽነር
 - ሐ) ሌሎች ኮሚሽነሮች
- ፫. ጉባዔው የራሱን ፀሐፊ ከአባላቱ መካከል ይመርጣል።
- ፬. ጉባዔው የራሱን የስነሰነጻ ሥነ-ሥርዓት ደንቦች ሊያወጣ ይችላል።

፴፩. የጉባዔው ሥልጣንና ተግባር

- ጉባዔው ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ሥልጣንና ተግባሮች ይኖሩል።
- ፩. ይህንን አዋጅ ሥራ ላይ ለማዋል መመሪያዎችንና የውስጥ ደንቦችን ያጸድቃል፤
- ፪. በኮሚሽኑ ረቂቅ በጀት ላይ ይመክራል፤
- ፫. የፌዴራል ሲቪል ሰርቪስ ሕግን መሠረታዊ ዓላማ በመከተል የኮሚሽኑ ሠራተኞች የሚተዳደሩበትን መመሪያ ያጸድቃል፤
- ፬. የኮሚሽኑን እና የቅርንጫፍ ኮሚሽንን መምሪያ ኃላፊዎችን ይሾማል፤
- ፭. የሚቀርቡለትን የሠራተኛ አስተዳደር አቤቱታዎች መርምሮ በአጭር ጊዜ ውስጥ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፤

፮. በቅርንጫፍ ጽ/ቤት ደረጃ የሕጻናትና የሴቶች ጉዳይ መምሪያ ኃላፊዎችን ይሾማል፤

፯. የመምሪያ ኃላፊዎችን የዲ.ሲ.ፐ.ሲ.ን ጉዳዮችን ይመለከታል።

፴፪. ይግባኝ የማቅረብ መብት

፩. ጉባዔው በሚሰጠው የአስተዳደር ውሳኔ ቅር የተሰኘ ማንኛውም የኮሚሽኑ መምሪያ ኃላፊ ውሳኔው ከተሰጠበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ወር ውስጥ ቅሬታውን ለምክር ቤቱ አፈ-ጉባዔ ማቅረብ ይችላል።

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

፴፫. በሌሎች ባለሙያዎች ስለመገልገል

ኮሚሽኑ ለተለየ ሥራና ለተወሰነ ጊዜ ተገቢ የሆነውን ክፍያ በመፈፀም ለሥራው የሚያስፈልጉትን የራሱ ያልሆኑ ባለሙያዎችን መድቦ ሊያሰራ ይችላል።

፴፬. ሚስጥር ስለመጠበቅ

በፍ/ቤት ካልታዘዘ ወይም ዋናው ኮሚሽነር ካልፈቀደ በቀር ማንኛውም የኮሚሽኑ ተሿሚ ወይም ሠራተኛ ወይም በአንቀጽ ፴፫ መሠረት የተመደበ ባለሙያ በሥራው አጋጣሚ ያወቀውን ሚስጢር በማንኛውም ጊዜ የመጠበቅ ግዴታ አለበት።

፴፭. ልዩ መብት

ማንኛውም የኮሚሽኑ፤

፩. ተሿሚ ከሆነ ም/ቤቱ፤

፪. መርማሪ ከሆነ ዋና ኮሚሽነሩ፤

ሳይፈቅድ ወይም ከባድ ወንጀል ሲፈጽም እጅ ከፍንጅ ካልተያዘ በስተቀር አይያዝም፤ አይታሰርም።

ምዕራፍ አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

፴፮. በጀት

፩. የኮሚሽኑ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የተውጣጣ ይሆናል፤

ሀ) በመንግሥት የሚመደብ በጀትና ድጎማ፤

ለ) ከእርዳታ፣ ከስጦታና ከማናቸውም ሌላ ምንጭ፤

፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተጠቀሱት ምንጮች የሚገኝ ገንዘብ በቅድሚያ የሦስት ወር ድርሻ በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ወይም ባንኩ በሚወክለው ሌላ ባንክ ተቀማጭ ሆኖ በመንግሥት ፋይናንስ ሕግ መሠረት ለኮሚሽኑ ዓላማዎች ማስፈጸሚያ ይውላል።

፴፯. የሂሳብ መዛግብት

፩. ኮሚሽኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።

፪. የኮሚሽኑ ሂሳብ ም/ቤቱ በሚሰይመው አካል በየዓመቱ ይመረመራል።

፴፰. የመተባበር ግዴታ

ኮሚሽኑ ሥልጣኑንና ተግባሩን ሥራ ላይ ለማዋል እንዲችል ማንኛውም ሰው አስፈላጊውን ድጋፍ መስጠት ይኖርበታል።

፴፱. መግለጫ ስለመስጠት

፩. ኮሚሽኑ እንደ አስፈላጊነቱ ይፋዊ መግለጫ ይሰጣል።

፪. ኮሚሽኑ መደበኛ ሪፖርቶች ማቅረብን ጨምሮ አሠራሩን ለሕዝብ ግልጽ ማድረግ ይኖርበታል።

፫. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ቢኖርም የአገሪቱ ጸጥታና ደንንነት አደጋ ላይ እንዳይወድቅ ለማድረግ ወይም የግለሰቦችን የግል ሕይወት መብት ለመጠበቅ ሲባል በሚስጢር ሊያዙ በሚገባቸው ጉዳዮች ላይ ኮሚሽኑ ጥንቃቄ የመውሰድ ግዴታ አለበት።

፵. በስም ማጥፋት ስላለመጠቅ

፩. በዚህ አዋጅ መሰረት የቀረበ አቤቱታ በስም ማጥፋት አያስጠይቅም።

፪. ኮሚሽኑ ስለሚያካሂደው ምርመራ ውጤት ለም/ቤቱ የሚያቀርበው ሪፖርት ወይም ሥራውን በማስመልከት የሚያደርገው ሌላ ዓይነት መጻጻፍ በስም ማጥፋት የሚያስጠይቅ አይሆንም።

፵፩. ስለቅጣት

፩. ማንኛውም ሰው በኮሚሽኑ መጥሪያ ደርሶት ወይም በሌላ ሁኔታ ተጠርቶ በቂ ምክንያት ሳይኖረው በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ካልቀረበ ወይም መልስ ካልሰጠ ወይም ሰነድ ለማቅረብ ወይም ለማስመርመር ፈቃደኛ ካልሆነ ከአንድ ወር እስከ ስድስት ወር በሚደርስ እሥራት ወይም ከብር ሁለት መቶ እስከ ብር አንድ ሺ የገንዘብ መቀጫ ወይም በሁለቱም ይቀጣል።

፪. በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር ማንኛውም ሰው ኮሚሽኑ ዘንድ ምስክሮች ሆነው በቀረቡ ወይም ሰነድ ባቀረቡ ሰዎች ላይ ጥቃት ካደረሰ ወይም ለኮሚሽኑ በቀረቡ ሪፖርቶች በተሰጡት አስተያየቶችና ሃሳቦች ላይ በሦስት ወር ጊዜ ውስጥ ያለ በቂ ምክንያት እርምጃ ካልወሰደ ወይም እርምጃ የማይወስድበትን ምክንያት ካልገለጸ ከሦስት እስከ አምስት ዓመት በሚደርስ እሥራት ወይም ከብር ስድስት ሺ እስከ ብር አሥር ሺ የገንዘብ መቀጫ ወይም በሁለቱም ይቀጣል።

፵፪. የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት ለምክር ቤቱ የቀረቡና ውሳኔ ያላገኙ የሰብአዊ መብቶች መጣስ ጉዳዮችን የሚመለከቱ አቤቱታዎች በኮሚሽኑ ይታያሉ።

፵፫. ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ሕግ ወይም የተለመደ አሠራር በዚህ አዋጅ ውስጥ በተጠቀሱት ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

፵፬. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሰኔ ፳፯ ቀን ፲፱፻፺፪ ዓ.ም. ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሰኔ ፳፯ ቀን ፲፱፻፺፪ ዓ.ም.

ዶ/ር ነጋሶ ጊዳዳ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፕሬዚዳንት

PROCLAMATION NO. 210/2000

A PROCLAMATION TO PROVIDE FOR THE ESTABLISHMENT OF THE HUMAN RIGHTS COMMISSION

WHEREAS, the goal to jointly build one political community founded on the rule of law, as one of the basic objectives of the nations/nationalities and peoples of Ethiopia, is to be achieved by guaranteeing respect for the fundamental rights and freedoms of the individual and of nations/nationalities and peoples;

WHEREAS, the immense sacrifices paid by the people of Ethiopia, in the protracted struggle they waged with a view to bringing about democratic order and to enhancing their socio-economic development, calls for paving the way for the unfettered protection of human rights;

WHEREAS, the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia guarantees respect for peoples' rights and freedoms and provides that Federal and Regional government organs, at all levels, and their respective officials shall have the responsibility and duty to respect and enforce said rights and freedoms;

WHEREAS, it is found necessary to establish a Human Rights Commission, as one of the organs that play a major role in enforcing such rights and freedoms, and to determine its powers and functions, by law, in conformity with the provisions of the Constitution;

NOW, THEREFORE, in accordance with sub-Articles (1) and (14) of Article 55 of the Constitution, of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, it is here by proclaimed as follows:

PART ONE

General Provisions

1. Short Title

This Proclamation may be cited as the "Ethiopian Human Rights Commission Establishment Proclamation No. 210/2000."

2. Definitions

Unless the context requires otherwise, in this Proclamation:

- 1) "Appointee" means the Chief Commissioner for Human Rights, the Deputy Chief Commissioner or Commissioner heading the children and women affairs, and commissioners at the level of branch offices, appointed by the House, in accordance with this Proclamation;
- 2) "Staff" includes department heads, professionals and other support staff of the Commission;
- 3) "Family Member" means a person of relation by consanguinity or affinity, in accordance with the Civil Code of Ethiopia;

- 4) "House" means the House of Peoples' Representatives of the Federal Democratic Republic of Ethiopia;
- 5) "Human Right" includes fundamental rights and freedoms recognized under the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia and those enshrined in the international agreement ratified by the country;
- 6) "Person" means any natural or juridical person;
- 7) "Region" means any of those specified under Article 47 (1) of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia and, for the purposes of this Proclamation, includes the Addis Ababa City Administration and the Dire Dawa Administration;
- 8) "Government" means the Federal, or a Regional Government;
- 9) "Third Party" means a deputy, an association or a non-govrenmental organization representing an individual or a group;
- 10) "Investigator" means a staff assigned, by the Chief Commissioner, to conduct investigation.

3. Establishment

- 1) The Human Rights Commission of Ethiopia (hereinafter referred to as "the Commission") is hereby established as an autonomous organ of the Federal Government having its own juridical personality.

2) The Commission shall be accountable to the House.

4. Scope

- 1) This Proclamation shall also apply to violation of human rights committed in any Region.
- 2) Provisions of this Proclamation set out in the masculine gender shall also apply to the feminine gender.

5. Objective

The objective of the Commission shall be to educate the public be aware of human rights see to it that human rights are protected, respected and fully enforced as well as to have the necessary measure taken where they are found to have been violated.

6. Powers and Duties

The Commission shall have the powers and duties to:

- 1) ensure that the human rights and freedoms provided for under the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia are respected by all citizens, organs of state, political organizations and other associations as well as by their respective officials;
- 2) ensure that laws, regulations and directives as well as government decisions and orders do not contravene the human rights of citizens guaranteed by the Constitution;
- 3) educate the public, using the mass media and other

means, with a view to enhancing its tradition of respect for, and demand for enforcement of, rights upon acquiring sufficient awareness regarding human rights;

- 4) undertake investigation, upon complaint or its own initiation, in respect of human rights violations;
- 5) make recommendations for the revision of existing laws, enactment of new laws and formulation of policies.
- 6) provide consultancy services on matters of human rights;
- 7) forward its opinion on human rights reports to be submitted to international organs;
- 8) translate into local vernaculars, international human rights instruments adopted by Ethiopia and disperse same;
- 9) participate in international human rights meeting, conferences or symposia;
- 10) own property, enter into contracts, sue and be sued in its own name;
- 11) perform such other activities as may be necessary to attain its objective.

7. Limitation of Power

The Commission shall have full powers to receive and investigate all complaints on human rights violations

made against any person, save cases brought before the House, the House of the Federation, Regional Council or before the courts of law, at any level.

8. Organization of the Commission

The Commission shall have:

- 1) a Council of Commissioners;
- 2) (a) a Chief Commissioner;
(b) a Deputy Chief Commissioner;
(c) a Commissioner heading the Children and Women affairs,
(d) Others Commissioners and,
(e) the necessary staff.

9. Head Office

The Commission shall have its Head Office in Addis Ababa and it may have branch offices at any place as may be determined by the House.

10. Appointment

- 1) The Chief Commissioner, the Deputy Chief Commissioner and other Commissioners shall be appointed by the House.
- 2) The appointment of the Chief Commissioner, the Deputy Chief Commissioner and of other Commissioners shall be made as under the following

selection procedure:

- (a) the appointees shall be recruited by a Nomination Committee to be formed pursuant to Article 11 hereunder;
- (b) the nominees shall have to receive the support of a two-thirds vote of the members of the Committee;
- (c) the list of nominees shall be presented to the House, by the Speaker, for it to vote upon;
- (d) the nominees shall be appointed upon receipt of the support of a two-thirds vote of the House.

11. Composition of the Nomination Committee

The Nomination Committee shall have the following members:

- 1) the Speaker of the House Chairperson
- 2) the Speaker of the House of
the Federation Member(s)
- 3) seven members to be elected from
among members of the House of
the Federation Members
- 4) two members of the House to be elected
by joint agreement of opposition parties
having seats in the House "
- 5) The President of the Federal Supreme
Court "

6) a representative of the Ethiopian Orthodox Church	Members
7) a representative of the Ethiopian Islamic Council.....	"
8) a representative of the Ethiopian Evangelical Church	"
9) a representative of the Ethiopian Catholic Church	"

12. Criteria for Appointment

Any person who:

- 1) is loyal to the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia;
- 2) upholds respect for human rights;
- 3) is trained in law or other relevant discipline or has acquired extensive knowledge through experience;
- 4) is reputed for his diligence, honesty and good conduct;
- 5) has not been convicted for a criminal offence;
- 6) is an Ethiopian national;
- 7) is of enough good health to assume the post;
- 8) is above thirty-five years of age may be an appointee.

13. Accountability

- 1) The Chief Commissioner shall be accountable to the House.
- 2) The Deputy Chief Commissioner and other Commissioners shall be accountable to the Chief Commissioner.

14. Term of the Office

- 1) The term of office of an appointee shall be five years.
- 2) Upon expiry of the term of office specified under Sub-Article (1) of this Article, the appointee may be re-appointed.
- 3) a person discharged from responsibility or removed from office, as under Article 15, shall not, unless reappointed, assume a post in legislative, executive and judicial organs for about six months thereafter.

15. Grounds for Removal of an Appointee

- 1) An appointee may be removed from office or discharged from responsibility upon the following Circumstances:
 - (a) upon resignation, subject to a three-month prior written notice;
 - (b) where it is ascertained that he is incapable of properly discharging his duties, due to illness;

- (c) where he is found to have committed an act of human rights violation;
 - (d) where he is found to be corrupt or to have committed other unlawful act;
 - (e) where it is ascertained that he is of manifest incompetence;
 - (f) upon termination of his term of office.
- 2) Within six months of the removal or discharge of an appointee, as under Sub-Article (1) of this Article, another appointee shall be made to replace him.

16. Procedure for Removal of an Appointee

- 1) An appointee shall be removed from office, upon the grounds specified under Article 15 (1) (b-e) hereof, subsequent to investigation of the matter by a Special Inquiry Tribunal to be formed pursuant to Article 17.
- 2) an appointee shall be removed from office, where the House finds that the recommendation submitted to it, as supported by the majority vote of the Special Inquiry Tribunal, is correct and where it upholds same by a two-thirds majority vote.

17. Composition of the Special Inquiry Tribunal

The Special Inquiry Tribunal shall have the following members:

- 1) the Deputy Speaker of the
House Chairperson
- 2) the Deputy Speaker of the House
of the Federation Member(s)
- 3) three members to be elected
by the House "
- 4) a member of the House to be elected
by joint agreement of opposition
parties having seats in the House "
- 5) the Vice-President of the Federal
Supreme Court "

18. Prohibition to Engage in Other Employment

- 1) An appointee shall not be allowed to engage in other gainful, public or private employment during his term of office.
- 2) Notwithstanding the provisions of sub-Article (1) of this Article, the House may allow otherwise in consideration of the particular profession in which the appointee is required to make contribution.

PART TWO

Powers and Duties of Appointees

19. Powers and Duties of the Chief Commissioner

- 1) The Chief Commissioner shall be the top executive of the Commission and, as such, shall exercise the powers and duties of the Commission provided for herein.
- 2) Without prejudice to the generality stated under Sub-Article (1) of this Article, the Chief Commissioner shall:
 - (a) employ and administer the staff, in accordance with directive to be adopted by the Council of Commissioners.
 - (b) prepare and submit to the House, the budget of the Commission dealt upon by the Council of Commissioners; and implement same upon approval:
 - (c) transfer a case where he has sufficient grounds, from one investigation section or investigator to another; or investigate, himself, a case of human right violation committed any where;
 - (d) undertake study of recurrent cases of human right violations and forward together with remedial proposals to the House;
 - (e) give his opinion on reports prepared by the

Federal Government in respect of human rights protection;

- (f) prepare, and submit to the House, draft legislation on human rights; give his opinion on those prepared otherwise;
 - (g) submit a report, to the House, on matters of human rights and on the activities of the Commission;
 - (h) take part in meetings by way of representing the Commission, establish working relations with Federal and Regional government organs as well as with non-governmental organizations;
 - (i) Organize, Coordinate and follow up branch offices;
 - (j) perform such other activities as may be assigned to him by the House.
- 3) The Chief Commissioner may, to the extent necessary for the efficient performance of the Commission, delegate part of his powers and duties, other than those specified under sub-Article 2 (b), (f) and (g) of this Article and Article 35 (2), to Commissioners or other officials of the Commission.

20. Powers and Duties of the Deputy Chief Commissioner

The Deputy Chief Commissioner shall:

- 1) assist the Chief Commissioner in planning, organizing, directing and coordinating the activities of the head office of the Commission;
- 2) undertake the activities of the Chief Commissioner, in the absence of the latter;
- 3) carry out such other activities as may be assigned to him by the Chief Commissioner.

21. Powers and Duties of the Commissioners of Branch Offices

In addition to exercising, within the local jurisdiction of a branch office, the powers and duties vested in the Commission, other than those specified under Sub-Articles (7) and (9) of Article 6 of this Proclamation; the Commissioner shall, as the superior head of a branch office, have the following powers and duties:

- 1) to transfer a case from one investigation section or investigator to another or to conduct investigation himself, where it has a good cause;
- 2) to submit, to the Chief Commissioner, a detailed report on matters of human rights;
- 3) to direct and organize the branch office as well to administer its professionals and support staff, in accordance with directive issued by the Commission;
- 4) to effect payments in accordance with the budget allocated to the branch office;

- 5) to establish working relations, as a representative of the branch office, with Regional government organs and non-governmental organizations operating within the Region;
- 6) to perform such other activities as may be assigned to him by the Chief Commissioner.

PART THREE

Rules of Procedure of the Commission

22. The Right to Lodge Complaints

- 1) A complaint may be lodged by a person claiming that his rights are violated or, by his Spouse, family member, representative or by a third party.
- 2) The Commission may, in consideration of the gravity of the human right violation committed, receive anonymous complaints.
- 3) Without prejudice to provisions of Article 7 of this proclamation, the right to lodge complaints, as under this Proclamation, shall be no bar to the institution of criminal or civil proceedings over the same case.
- 4) The Commission shall receive and investigate complaints, free of any charge.

23. Lodging Complaints

- 1) A complaint may be lodged, with the Commission, orally, in writing or in any other manner.
- 2) Complaints shall, to the extent possible, be submitted together with supporting evidence.
- 3) Complaints may be made in Amharic or in the working language of a Region.

24. Investigation

- 1) The Commission may conduct investigation on the basis of complaints submitted to it.
- 2) The Commission shall have the power to conduct investigation, on its own initiation, where it so finds necessary.

25. Ordering the Production of Evidence

In order to undertake necessary examination, within a reasonable time, the Commission may order that:

- 1) those complained against appear, for questioning or that they submit their defence.
- 2) witness appear, and give their testimony;
- 3) any person in possession of evidence, relevant to the case, produce same,

26. Remedies

- 1) The Commission shall make all the effort it can summon

to settle, amicably, a complaint brought before it.

- 2) It shall notify, in writing, the findings of its investigation, and its opinion thereon, to the superior head of the concerned organ and to the complainant.
- 3) The remedy proposed by the Commission, pursuant to this Article, shall expressly state that the act having caused the grievance be discontinued, that the directive having caused the grievance be rendered inapplicable and that the injustice committed be redressed or that any other appropriate measure be taken.
- 4) Complaints submitted to the Commission shall be accorded with due response, within a short period of time.

27. The Right to Object

- 1) Any complainant or accused shall have the right to object to the official, next in hierarchy, where he is aggrieved by a remedy proposed by a subordinate appointee or official of the Commission, within one month from the time he is notified, in writing, of such proposed remedy.
- 2) An appointee or official who receives an objection, pursuant to Sub-Article (1) of this Article, may modify, stay the execution of, reverse or confirm the remedy having been proposed.
- 3) The decision to be rendered by the chief commissioner shall be final.

28. Duty to Notify of Fault

Where the Commission, in the process of conducting investigations, believes that a crime or an administrative fault is committed, it shall have the duty to, forth with, notify in writing immediately to the concerned organ or official.

29. Overlap of Jurisdiction

- 1) Where cases falling both under the jurisdiction of the Commission and of the Institution of the Ombudsman materialize, the question of which of them would investigate shall be determined upon their mutual consultation.
- 2) Failing determination of the matter, as under Sub- Article (1) of this Article, the organ before which the case is lodged shall undertake the investigation.

PART FOUR

Administration of the Council of Commissioners and Staff of the Commission

30. Council of the Commissioners

- 1) Council of the Commissioners (hereinafter referred to as "the Council") is hereby established.

- 2) The Council shall have the following members:
 - (a) the Chief Commissioner Chairperson
 - (b) the Deputy Chief
Commissioner Deputy Chair person
 - (c) other Commissioners Members
- 3) The Council shall elect its secretary from among its members.
- 4) The Council may draw-up its own rules; of procedure.

31. Powers and Duties of the Council

The Council shall have the following powers and duties:

- 1) to adopt directives and by-laws necessary for the implementation of this Proclamation;
- 2) to discuss on the draft budget of the Commission;
- 3) to adopt staff regulations in conformity with the basic principles of federal civil service laws;
- 4) to appoint department heads of the Commission and branch offices of same;
- 5) to examine, and decide on, cases, petitions or complaints submitted to it in relation to staff administration, within short period of time;

- 6) to appoint heads, at the level of branch offices of the children and women affairs department;
- 7) to hear disciplinary cases, relating to department heads.

32. The Right to Appeal

- 1) Any department head of the Commission aggrieved by administrative decisions rendered by the Council may appeal to the Speaker of the House within one month from the date such decision has been made.
- 2) the decision rendered pursuant to Sub-Article (1) of this Article shall be final.

33. Utilization of Outside Professionals

The Commission may utilize, for a specific task and for a definite duration, outside professionals necessary for its functions, subject to making appropriate remunerations.

34. Observance of Secrecy

Unless ordered by a court or otherwise permitted by the Chief Commissioner, any appointee or staff of the Commission or any professional employed pursuant to Article 33 of this Proclamation, shall have the obligation not to disclose, at all times, any secret known to him in connection with his duty.

35. Immunity

No:

- 1) appointee, or
- 2) investigator

of the Commission may be arrested or detained without the permission of the House or the Chief Commissioner, respectively, except when caught in Flagrante delicto, for a serious offence.

PART FIVE Miscellaneous Provisions

36. Budget

- 1) The budget of the Commission shall be drawn from the following sources:
 - (a) budgetary subsidy to be allocated by the government;
 - (b) assistance, grant and any other source.
- 2) Of the monies obtained from the sources mentioned under sub-Article (1) of this Article, an amount equivalent to a quarterly portion, shall, in advance, be deposited at the National Bank of Ethiopia, or at another bank designated by the Bank, and shall be

utilized, in accordance with financial regulations of the government, for purposes of implementing the objectives of the Commission.

37. Books of Accounts

- 1) The Commission shall keep complete and accurate books of accounts.
- 2) The accounts of the Commission shall be audited, annually, by an organ to be designated by the House.

38. Duty to Cooperate

Any person shall provide the necessary assistance, with a view to helping the Commission exercise its powers and duties.

39. Reporting

- 1) The Commission shall issue an official report, as may be necessary.
- 2) The Commission shall exercise transparency in respect of its mode of operation, including issuance of regular reports.
- 3) Notwithstanding the provisions of sub-Article (2) of this Article, the Commission shall have the duty to exercise caution in respect of matters to be kept secret, with a view to not endangering national security and well-being or to protecting individual lives.

40. Non-Answerability for Defamation

- 1) No complaint lodged pursuant to this Proclamation, shall, entail liability for defamation.
- 2) No report of the Commission submitted to the House, on the findings of an investigation undertaken, nor any other correspondence of the Commission, relating to its activities, shall entail liability for defamation.

41. Penalty

- 1) Any person who, having received summons from the Commission, or been called upon by it otherwise, does not appear or respond, without good cause, within the time fixed or is not willing to produce a document or to have same examined, shall be punishable with imprisonment from one month to six months or with a fine from two hundred to one thousand Birr or with both.
- 2) Any person who causes harm to witnesses before the Commission or to persons having produced a document before it or who, without good cause, fails to take measures within three months from receipt of reports, recommendations and suggestions of the Commission or does not state the reasons for such failure shall be punishable with imprisonment from three to five years or with a fine from six thousand to ten thousand Birr or with both; unless punishable with more severe penalty under the penal law.

42. Transitory Provisions

Complaints on violation of human rights that are under investigation by the House, prior to the enactment of this Proclamation, shall be investigated by the Commission.

43. Inapplicable Laws

No law or practice, inconsistent with this Proclamation, shall be applicable in respect of matters provided for in this Proclamation.

44. Effective Date

This Proclamation shall enter into force as of the 4th day of July, 2000

Done at Addis Ababa, this 4th day of July, 2000.

NEGASO GIDADA (DR.)
PRESIDENT OF THE FEDERAL
DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

